

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor Digitale Zaken
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp : Nieuwe cijfers DigiMonitor en beantwoording Kamervragen over overheidsapps door staatssecretaris Knops
Datum : 23 september 2021
Referentie : 21-0708/CS
Inlichtingen bij : Claartje Sadée, c.sadee@iederin.nl
Bijlagen : -

Geachte Commissie Digitale Zaken,

De cijfers over de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps zijn zeer zorgelijk:

DigiMonitor heeft vandaag nieuwe [cijfers gepubliceerd over de toegankelijkheidsstatus van overheidswebsites](#). Hieruit blijkt dat - sinds het ingaan van de wettelijke verplichting rond digitale toegankelijkheid op 23 september 2020 – geringe vooruitgang is geboekt.

Op 2 augustus 2021 heeft staatssecretaris Knops gereageerd op Kamervragen n.a.v. onderzoek van Stichting Appt naar de toegankelijkheid van overheidsapps. Uit dit onderzoek van 23 juni jongstleden bleek dat het aantal volledig toegankelijke overheidsapps nihil is.

Kabinet en ronde tafelgesprekken

In deze brief benoemen wij – het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie – een aantal aandachtspunten en oplossingen waarmee u het kabinet om een reactie kunt vragen, en ten behoeve van de ronde tafelgesprekken op 28 september en 14 oktober met gemeenten, provincies en toezichthouders. Daarnaast zouden wij u ter overweging willen meegeven ook een rondetafelgesprek te organiseren met ervaringsdeskundigen en andere experts met betrekking tot digitale toegankelijkheid.

Toegankelijkheid is noodzaak

Digitale toegankelijkheid is geen gunst; het is een noodzaak, met name voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperking en ouderen. Het VN-verdrag Handicap is hier helder over: toegankelijke informatie is een mensenrecht. Het is daarom niet acceptabel dat websites en apps van de overheid niet volledig toegankelijk zijn, terwijl sinds 2018 bekend is dat overheden aan de wettelijke verplichtingen moeten voldoen.

Nieuwste cijfers toegankelijkheid overheidswebsites zeer zorgelijk

Uit de nieuwste cijfers van DigiMonitor blijkt dat 4 procent van de overheidswebsites volledig toegankelijk is (status A) en 23 procent gedeeltelijk toegankelijk (status B). Op 23 september 2020 waren deze cijfers 1 procent respectievelijk 7 procent. Het onderzoek laat bovendien zien dat aan 49 procent van de overheidsites (met status D en E) niet aantoonbaar wordt gewerkt aan de toegankelijkheid. Deze sites voldoen daarmee niet aan de wet.

Antwoord staatssecretaris op Kamervragen overheidsapps toont geen urgentie

Staatssecretaris Knops heeft op 2 augustus jl. schriftelijk gereageerd op Kamervragen (25 juni kenmerk 2021Z11847) over de toegankelijkheid van apps. Daarin verklaart hij onder meer dat de verantwoordelijkheid voor web- en app-toegankelijkheid bij de eigenaar ligt¹.

Volgens het **GebruikersNetwerk Digitale Inclusie** spreekt uit de reactie van de staatssecretaris geen enkele urgentie. Het ontbreekt aan concrete acties die leiden tot versnelling van het toegankelijk maken van websites en apps en tot betere monitoring en toezicht.

1. Maak het register van toegankelijkheidsverklaringen compleet, doorzoekbaar en filterbaar

Het register van toegankelijkheidsverklaringen van websites en apps is niet compleet. In dit register staan alleen websites en apps mét een verklaring (nalevingsstatus A t/m D). Websites en apps zónder verklaring (nalevingsstatus E) ontbreken. De omvang van deze groep is daardoor niet bekend en daarover kan derhalve niet worden gerapporteerd. Ook is het nagenoeg onmogelijk om een overzicht te krijgen van bijvoorbeeld de nalevingsstatus per provincie, per regio, per soort overheid of de overheid als geheel. Het register heeft geen functies/filters waarmee de bezoeker zélf dit soort overzichten kan genereren.

Dit belemmert het toezicht: het – door de staatssecretaris genoemde – formele toezicht (gemeente- en waterschapsraden, Provinciale Staten en de Tweede Kamer) en het toezicht uitgeoefend door belangenorganisaties, burgers en media.

- Het GebruikersNetwerk dringt daarom aan op het compleet maken van het register van toegankelijkheidsverklaringen door websites en apps met nalevingsstatus E toe te voegen zodat toekomstige rapportages een volledig beeld verschaffen van de stand van zaken.
- Daarnaast zouden ten behoeve van monitoring en toezicht in het register functies ingebouwd moeten worden waarmee bezoekers het register eenvoudig kunnen doorzoeken en selecties van data kunnen maken.

2. Organiseer het toezicht en lever rapportages meer frequent

Het (verticale) toezicht op de naleving van het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid had op 23 september 2020 wettelijke geregeld en geïmplementeerd moeten zijn. Dit is nog niet gebeurd. De Wet Digitale Overheid ligt al langere tijd ter goedkeuring in de Eerste Kamer. Tevens is niet bekend hoe het toezicht in de praktijk wordt vormgegeven.

- Volgens het GebruikersNetwerk laten de nieuwste cijfers uit de DigiMonitor zien dat er actief toezicht gehouden moet worden op de digitale toegankelijkheid van

¹ [Beantwoording Kamervragen over de toegankelijkheid van overheidsapps | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

overheidsinstanties op landelijk, provinciaal en lokaal niveau. Wij zijn benieuwd of de staatssecretaris die opvatting deelt en hoe hij het toezicht vorm gaat geven.

- Ook zou de Tweede Kamer meer frequent en volledig inzicht gegeven kunnen worden in de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps door een halfjaarlijkse rapportage.

3. Organiseer versnelling van de toegankelijkheid via leveranciers

Het versneld toewerken naar een toegankelijke digitale overheid is noodzakelijk én realistisch. Eén van de meest effectieve en efficiënte wegen loopt via leveranciers van digitale producten en diensten. Als alle leveranciers die leveren aan de overheid toegankelijk gaan ontwerpen en bouwen, worden grote en snelle stappen voorwaarts gemaakt.

Wij constateren het volgende:

- Overheden moeten in hun opdrachtverstrekking aan leveranciers toegankelijkheid als voorwaarde stellen.² Dit gebeurt onvoldoende. En als toegankelijkheidsproblemen aan het licht komen, is er onvoldoende doorzettingsmacht om leveranciers hierop aan te spreken.
- Regelmatig durven overheden toegankelijkheid niet als knock-out criterium te stellen omdat daarmee sommige diensten die normaliter worden ingekocht, niet meer geleverd kunnen worden.
- Leveranciers leveren vaak bijna identieke apps/systemen met dezelfde technologie aan verschillende overheidsorganisaties. Voor al deze identieke apps/systemen is een toegankelijkheidsonderzoek nodig. Die onderzoeken worden dus keer op keer op dezelfde technologie uitgevoerd. Dat kan efficiënter.

Dit is de oplossing:

- Werk in drie jaar tijd toe naar de volgende situatie: alle leveranciers aan de overheid kunnen met een onafhankelijk onderzoek aantonen dat hun digitale producten en diensten voldoen aan de geldende toegankelijkheidseisen. Dit bewijs dient meegeleverd te worden en is een voorwaarde voor deelname aan het inkoopproces voorafgaande aan een opdracht³.
- Start een versnellingsagenda en reserveer voor de komende drie jaar 10 miljoen Euro. Daarmee kunnen leveranciers in drie jaar tijd onderzoek en ondersteuning inkopen om zich voor te bereiden op bovengenoemde verplichting die hen over drie jaar te wachten staat.
- Het doen van toegankelijkheidsonderzoeken voor alle 7000 overheidswebsites kost nu naar schatting 21 miljoen Euro (gemiddelde kosten 3000 Euro per onderzoek). Door niet op elke website een volledig onderzoek uit te voeren, maar op elk systeem één systeemaudit (aangevuld met een 'content onderzoek') kunnen de kosten worden teruggebracht naar ca. 12 miljoen Euro. De bespaarde

² [Digitoegankelijk \(EN 301 549 met WCAG 2.1\)](#) is opgenomen in de lijst met verplichte open standaarden van het Forum Standaardisatie. De EN 301 549 beschrijft instructies voor het inkopen van toegankelijke producten en diensten.

³ De aanpak is enigszins vergelijkbaar met de succesvolle aanpak zoals die in de VS wordt gebruikt, de zogenaamde *voluntary product accessibility template* (VPAT)

Euro's kunnen worden ingezet voor het voorbereiden van leveranciers op bovengenoemde verplichting.

Het GebruikersNetwerk is van mening dat de leveranciers van digitale producten en diensten een belangrijke sleutel vormen tot versnelde digitale toegankelijkheid.

- Het zou daarom goed zijn te onderzoeken hoe leveranciers kunnen worden verplicht aantoonbaar te voldoen aan de toegankelijkheidseisen middels onafhankelijk onderzoek.
- Tevens zou een versnellingsagenda voor de komende drie jaar geformuleerd moeten worden inclusief (voor)financiering.

Het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie werkt graag met u en het kabinet samen aan verbetering van de digitale toegankelijkheid. Wij gaan graag hierover met u in gesprek en hopen dat u onze input meeneemt in uw werk in de Kamer. Wij kijken daarom met verwachting uit naar uw reactie op deze brief.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

Ellis Jongerius
Directeur LFB

Marcel Sturkenboom
Directeur KBO-PCOB

Luuk-Jan Boon
Directeur Oogvereniging

Wil Verschoor
Directeur Stichting
HoorMij·NVVS

Alice van der Garde
Voorzitter a.i. Dovenschap

Marjan ter Avest
Directeur MIND

Marcel Timmen,
Directeur Spierziekten
Nederland

Dickie van der Kaa
Directeur KansPlus

Geert Benjamins
Voorzitter EMB Nederland

Jacob Zuurmond
Voorzitter Dwarslaesie
Organisatie Nederland

Nicoline Versluys
Bureauhoofd Sien

Het GebruikersNetwerk Digitale inclusie is een initiatief van Dovenschap, Dwarslaesie Organisatie Nederland, EMB-Nederland, HoorMij-NVVS, Ieder(in), KansPlus, KBO-PCOB, LFB, MIND, Oogvereniging, Sien en Spierziekten Nederland. Wij streven naar een samenleving waarin digitale informatie, diensten en producten toegankelijk, gebruiksvriendelijk en begrijpelijk zijn voor iedereen. Wij zijn aanjager en gesprekspartner voor overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Iedere belangenorganisatie die onze doelen onderschrijft kan zich aansluiten.

Logo's deelnemende organisaties:

- Dovenschap
- Dwarslaesie Organisatie Nederland
- EMB Nederland
- Hoormij-NVVS
- Mind
- KansPlus
- Kbo-pcob
- Oogvereniging
- LFB
- Sien
- Spierziekten Nederland
- Ieder(in)